

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Основ за доношење ове уредбе је члан 93а. став 1. тачка 4) подтач. (1) и (2) Закона о енергетици, којим је прописано да Влада доноси акт о мрежним правилима која се односе на поступке управљања загушењима и на податке и техничке информације које објављује оператор транспортног система природног гаса.

Правни основ садржан је и у члану 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 – др. закон), којим је прописано да Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове и не може предлагати Народној скупштини законе и друге опште акте нити доносити прописе, изузев ако је њихово доношење везано за законски рок или то налажу потребе државе, интереси одбране или природна, привредна или техничка несрећа и члану 42 став 1. Закона о Влади, који прописује да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом у складу са сврхом и циљем закона и члану 42. став 1. Закона о Влади, који прописује да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом у складу са сврхом и циљем закона.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Чланом 248. став 1. тачка 13) Закона о енергетици прописана је обавеза оператора транспортног система да корисницима транспортног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације, чланом 248. став 1. тачка 14) Закона о енергетици прописана је обавеза оператора транспортног система да обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин, чланом 248. став 1. тачка 15) Закона о енергетици је прописана обавеза оператора транспортног система да прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћењу тржишта природног гаса, док је чланом 254. став 1. тачка 8) Закона о енергетици приписано да оператор транспортног система у правилима о раду уређује управљање преоптерећењем на принципима недискриминације и транспарентности које омогућавају прекограничну размену природног гаса и омогућавају примарну и секундарну трговину капацитетима, чланом 254. став 1. тач. 17) и 18) Закона о енергетици приписано да оператор транспортног система у правилима о раду уређује обавезу објављивања свих података неопходних за приступ систему као и обавезу објављивања података о услугама које нуди оператор система, као и свих података везаних за технички, уговорени и слободни капацитет за све релевантне тачке транспортног система.

Ове одредбе су унете у Закон о енергетици приликом имплементације Трећег енергетског пакета тачније Директиве ЕУ 73/2009 и Регулative ЕУ 715/2009.

Ради детаљног регулисања питања управљања загушењима и објављивања података неопходних за приступ транспортном систему, ЕУ је донела Анекс 1 Регулative ЕУ 715/2009 којим је на свеобухватан начин уређена ова проблематика. Додатно, Енергетска заједница је Одлуком Сталне групе на високом нивоу Енергетске заједнице 2018/01/PHLG-EnC од 12. јануара 2018. године транспоновала Анекс 1 Регулative ЕУ 715/2009 у свој асquis. Како је Република Србија уговорна страна Енергетске заједнице и постоји обавеза да своје законодавство усклади са прописима

Енергетске заједнице, ова уредба се доноси првенствено ради транспонувања Анекса 1 Регулative ЕУ 715/2009 у позитивно законодавство Републике Србије.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

1. ГЛАВА I - УВОДНИ ДЕО

Чланом 1. уредбе одређује се предмет уредбе.

У члану 2. уредбе дата су објашњења значења поједини израза, који се користе у Уредби, као што су „интегритет система“, „капацитет“, „расположив капацитет“, „технички капацитет“, „управљање загушењима“ и др.

2. ГЛАВА II – УПРАВЉАЊЕ ЗАГУШЕЊИМА

Чланови 3-6. уредбе односе се на начела, и то: начело развоја тржишта природног гаса, начело интегритета система, начело конкуренције и начело оптимизације техничког капацитета.

Чланом 7. уредбе предвиђено је на којим се тачкама интерконекције и виртуелним тачкама интерконекције примењују поступци управљања загушењима, као и на којим се тачкама ови поступци не примењују.

Чланом 8. уредбе наведене су врсте поступака управљања загушењима као и обавезе оператора транспортног система у погледу уређивања ових поступака.

Чланом 9. уредбе регулисана је расподела капацитета који постане расположив услед примене поступака управљања загушењима.

Члан 10. уредбе предвиђа да се у циљу понуде допунског система на непрекидној основи примењује програм прекомерне понуде и повратног откупа.

Чланом 11. уредбе наведено је да се програм прекомерне понуде и поновног откупа заснива на режиму подстицаја који одражава ризике оператора транспортног система приликом понуде допунског капацитета.

Члан 12. уредбе регулише поделу прихода од продаје допунског капацитета и трошкова који произлазе из програма поновног откупа.

Чланом 13. уредбе одређено је да се, у циљу утврђивања прихода оператора транспортног система, сматра да се технички капацитет расподељује пре допунског капацитета.

Члан 14. уредбе прецизира које параметре оператор транспортног система узима у обзир при утврђивању допунског капацитета, као и које параметре садржи програм прекомерне понуде и повратног откупа.

Чланом 15. уредбе регулисано је у којој ситуацији оператор транспортног система примењује поступак повратног откупа, као и које је чињенице дужан да утврди и које обвезе према корисницима система да испуни пре његове примене.

Члан 16. уредбе уређује поступак достављања правила о раду која садрже програм прекомерне понуде и повратног откупа на сагласност Агенцији, нарочито у погледу садржине информација које је оператор транспортног система у обавези да достави Агенцији, сарадњу Агенције са националним регулаторним телима суседних уговорних страна Енергетске заједнице односно држава чланица Европске Уније у виду размене мишљења, као и остала овлашћења Агенције и обавезе оператора транспортног система у поменутом поступку.

Члан 17. уредбе предвиђа овлашћење Агенције да донесе одлуку којом обавезује оператора транспортног система да примењује правила у погледу ограничења измене

номинације утврђена у његовим правилима о раду, као и услове под којима доноси предметну одлуку.

Чланом 18. уредбе регулисано је под којим условима Агенција може одлучити да не донесе одлуку из члана 17. уредбе, односно у којој ситуацији може одлучити о престанку примене непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма на конкретној тачки интерконекције.

Члан 19. уредбе регулише реноминацију непрекидног капацитета на више и на мање, и прописује да примена његових одредаба не утиче на примену ванредних мера.

Члан 20. уредбе наводи да се остатак уговореног капацитета који се не може реноминovati као непрекидни капацитет може реноминovati као прекидни капацитет, и прописује да оператор транспортног система укључује поменути капацитет у расположиви капацитет за потребе нуђења стандардних капацитетних производа за дан унапред, односно унутар-дневних стандардних капацитетних производа.

Члан 21. уредбе прецизира на које се кориснике система не примењује ограничење из члана 19. уредбе.

Чланом 22. уредбе предвиђено је који однос оцењује Агенција за тачке интерконекције за које Агенција донесе одлуку о коришћењу предметног механизма, као и коју одлуку је овлашћена да донесе на основу резултата процене.

Члан 23. уредбе одређује да одлуку о примени непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма Агенција може да донесе и за тачку интерконекције за коју годишњи извештај о праћењу загушења није утврдио постојање ситуације предвиђене чланом 17. уредбе, те да пре доношења предметне одлуке Агенција размењује мишљења са надлежним регулаторним телима и иста узима у обзир при доношењу одлуке.

Чланом 24. уредбе регулисан је поступак предаје уговореног капацитета.

Члан 25. уредбе регулисани су услови под којима Агенција може обавезати оператора транспортног система да у расположиви капацитет укључи целокупан или део учестало неискоришћеног капацитета корисника система у тачки интерконекције, као и услови под којима се уговорни капацитет сматра учестало неискоришћеним.

Члан 26. уредбе одређује услове и меру у којој корисник система задржава своја права и обавезе по основу уговора о транспорту у погледу свог учестало неискоришћеног капацитета, и прописује да расподелом учестало неискоришћеног капацитета корисник система губи целокупан односно део уговореног капацитета који одговара његовом учестало неискоришћеном капацитету.

Члан 27. уредбе регулише обавезу оператора транспортног система да редовно доставља Агенцији све податке неопходне за праћење обима у којем се користе уговорени капацитети.

Члан 28. уредбе примена непрекидног дан унапред „користи или изгуби” механизма не искључује примену дугорочног „користи или изгуби“ механизма.

3. ГЛАВА III – ОБЈАВЉИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА

Члан 29. уредбе одређује да оператор транспортног система не наплаћује кориснику система посебну накнаду за захтеве за пружање информација и трансакције у вези са уговорима о транспорту тог корисника.

Чланом 30. уредбе прописано је да се захтеви за пружање информација који изискују ванредне или прекомерне трошкове могу наплатити.

Члан 31. уредбе предвиђа обавештавање корисника система од стране оператора транспортног система о околностима које могу да утичу на расположивост уговореног капацитета.

Члан 32. уредбе одређује обавезе оператора транспортног система уколико из разлога обезбеђивања интегритета система дође до тешкоћа при испуњавању уговорних обавеза у вези с испоруком.

Члан 33. уредбе прецизира обавезе оператора транспортног система у погледу пружања информација из члана 35. и чл. 39. до 43. уредбе.

Члан 34. уредбе регулише објављивање од стране оператора транспортног система промене података из члана 35. и чл. 39. до 43. уредбе.

Члан 35. уредбе прописује садржину објаве, односно предвиђа које информације оператор транспортног система објављује о свом систему и услугама.

Члан 36. уредбе одређује које тачке обавезно морају укључивати релевантне тачке за које се објављују информације.

Члан 37. уредбе регулише објављивање информација о појединачним крајњим купцима и производним објектима из члана 36. став 1. тачка 1) уредбе у збирној форми за сваку зону балансирања и прописује да се излазне тачке крајњих купаца и улазне тачке производних објеката из члана 36. став 1. тачка 1) уредбе сматрају једном релевантном тачком.

Члан 38. уредбе одређује у којим случајевима оператор транспортног система нема обавезу објављивања информација из чл. 39. до 43. уредбе за поједине тачке.

Члан 39. уредбе регулише информације које се објављују за релевантне тачке, временски период њиховог објављивања и облик у ком се објављују.

Члан 40. уредбе прописује за који период оператор транспортног система објављује информације из члана 39. став 4. тач. 1), 2) и 4) уредбе.

Члан 41. уредбе прописује за који период оператор транспортног система објављује историјске информације из члана 39. став 4. тач. 1) до 7) уредбе.

Члан 42. уредбе предвиђа свакодневно објављивање измерених вредности горње топлотне вредности или Wobbe индекса за све релевантне тачке, и регулише рок у ком се објављују прелиминарни и коначни поменути подаци.

Члан 43. уредбе одређује рок у ком и период за који се објављују расположиви, уговорени и технички капацитети, као рок у ком је оператор транспортног система у обавези да ажурира предметне информације.

Члан 44. уредбе предвиђа временски распоред објављивања и ажурирања збирних података о количинама понуђених капацитета и капацитета уговорених на секундарном тржишту, као и њихову садржину.

Чланом 45. уредбе регулисано је објављивање услова под којима оператор транспортног система даје сагласност на секундарну трговину капацитетима.

Члан 46. уредбе предвиђа временски распоред давања информација кориснику система о прелиминарним количинама дебаланса и трошковима тог корисника система.

Члан 47. уредбе предвиђа временски распоред објављивања података који се односе на услуге флексибилности.

Члан 48. уредбе предвиђа временски распоред објављивања информација које се односе на количину природног гаса у транспортном систему.

Чланом 49. уредбе прописан је рок у ком је оператор транспортног система у обавези да чува документацију о свим уговорима о транспорту и друге податке у вези са обрачуном расположивих капацитета и приступа расположивим капацитетима.

4. ГЛАВА IV– ПРИБАВЉАЊЕ САГЛАСНОСТИ АГЕНЦИЈЕ

Члан 50. уредбе регулисано је прибављање сагласности Агенције од стране оператора транспортног система о питањима из ове уредбе за која је прописано да о њима одлучује, односно сагласност даје Агенција.

5. ГЛАВА V – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51. уредбе предвиђа обавезу оператора транспортног система да објављује податке преко централне платформе којом управља ЕНТСО-Г.

Члан 52. уредбе регулише рокове од када се примењују одредбе о које регулишу механизме управљања загушењима.

Члан 53. уредбе регулише датум од када оператори транспортног система су дужни да објављују податке у складу са овом уредбом.

Чланом 54. уредбе прописана је обавеза оператора транспортног система да у ускладе своја правила о раду са овом уредбом и да их у року од шест месеци од ступања на снагу ове уредбе доставе Агенцији на давање сагласности.

Чланом 55. уредбе прописано је ступање на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије

IV. ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење ове уредбе нису потребна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ ОД СТРАНЕ ВЛАДЕ КОЈОЈ ЈЕ ПРЕСТАО МАНДАТ

Одредбом члана 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС, 44/14 и 30/18 – др. закон) прописано је да Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове и не може предлагати Народној скупштини законе и друге опште акте нити доносити прописе, изузев ако је њихово доношење везано за законски рок или то налажу потребе државе, интереси одбране или природна, привредна или техничка несрећа. Имајући у виду наведену одредбу Закона о Влади, Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове, тј. послове који су неопходни и које би вршила свака Влада, независно од програма и политичких начела – послове који због природе савременог друштва и државе морају да се врше континуирано.

С обзиром на то да се у конкретном случају ради о текућим пословима Владе, односно о пословима који нису везани за програмска и политичка начела већ за уређивање мрежних правила у вези са расподелом капацитета, о чему мора да се стара свака Влада сматрамо да су испуњени услови из члана 17. став 1. Закона о Влади и предлажемо да Влада донесе Предлога уредбе .